

FORÅRSEKSKURSION 2023

Sagsnr.: 21-101812

Natur og Vand

Sagsbehandler

Jette Stauner
55 36 24 95
jsta@vordingborg.dk

15. juni 2023

Miljørådets ekskursion vedr. Natur og turisme på Østmøn 12. juni 2023

Tilmeldte Miljørådet

Anders Johannes Andersen (Vordingborg Kommune), Eva Sommer-Madsen (Vordingborg Kommune), Bjarne Nielsen (Friluftsrådet), Jan Nielsen (Dansk Kano & Kajak Forbund), Jesper Øbo Johansen (Dansk Landbrug, Sydhavsørerne), Flemming Pagh Jensen (Dansk Ornitologisk Forening), Martin Vestergaard (Dansk Naturfredningsforening Vordingborg), Christian Skotte (Danmarks Sportsfisker Forbund), Vordingborg Kommune, sekretariatet: Rolf Hoelgaard, Katrine Ohm Dietrich, Mads Brinck Lillelund og Jette Stauner.

Inviterede

Søren Sørensen, Pernille Sørensen og Sophia Stougaard Stiler, Vordingborg Kommune.

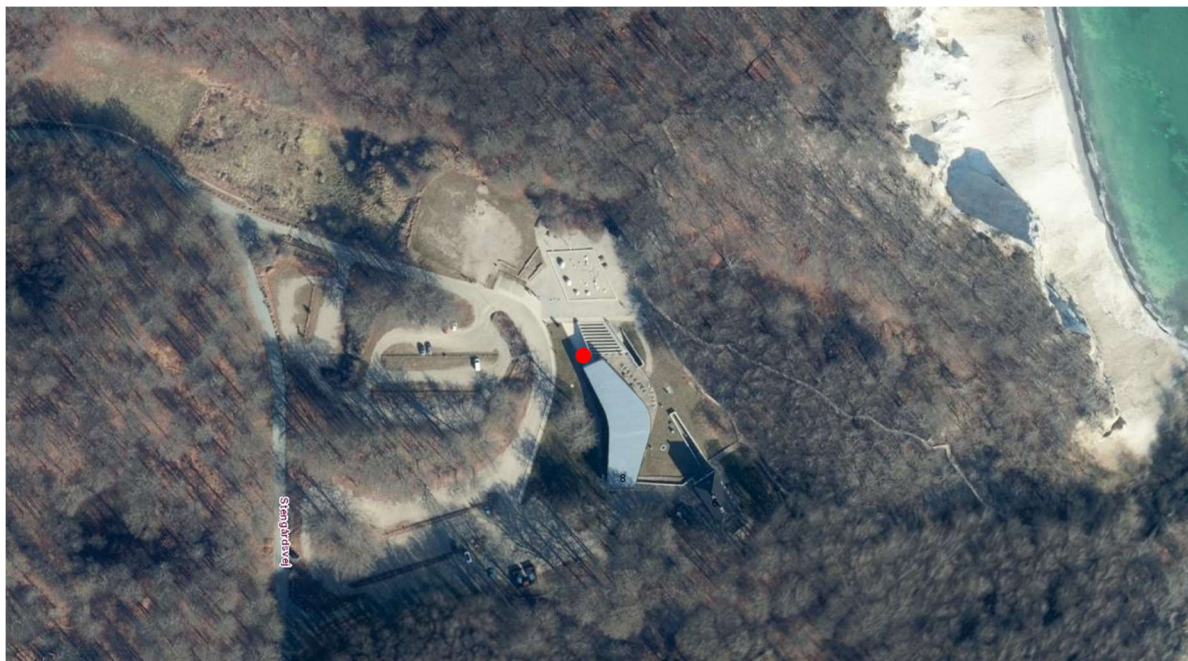
Oplægsholdere

Kirsten Krogh Hansen og Kristin Engerstrøm, Dansk Kyst- og Naturturisme
Helle Juul Hansen, Geocenter Møns Klint
Jane Skov Lind, Naturstyrelsen Storstrøm
Inger Marie Kirketerp Scavenius, Klintholm Gods
Stefan Skov, Vordingborg Kommune

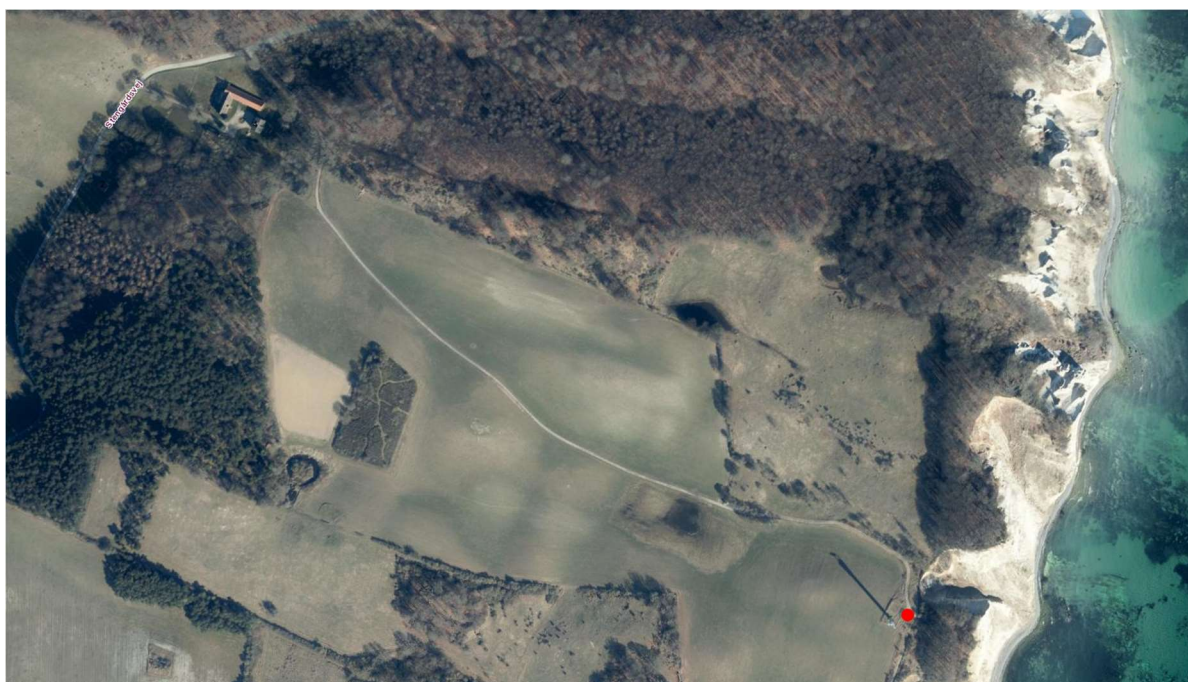
Program

15.30 Ankomst til Geocenter Møns Klint og velkomst
15.45 Oplæg om projekterne Længe leve landskabet og Længe leve Møn
16.30 Oplæg om projektet Outdoorturismens aktiviteter og aftryk på naturen
17.00 Oplæg om LIFE ORDCHIDS formidling og Naturfonden Møn
17.30 Transport til radarstationen
18.00 LIFE ORCHIDS og andre naturprojekter på Østmøn

Stop 1: Geocenter Møns Klint, Stengårdsvej 8, 4791 Borre
Mødested er markeret med rød prik.

Stop 2: Radarstationen Møns Klint,
Mødested er markeret med rød prik

Stop 3: Bødkermose

Mødested er markeret med rød prik

De tre første oplæg foregik i skolestuen på Geocenter Møns Klint.

Længe leve landskabet og Outdoorturismens aktiviteter og aftryk på naturen

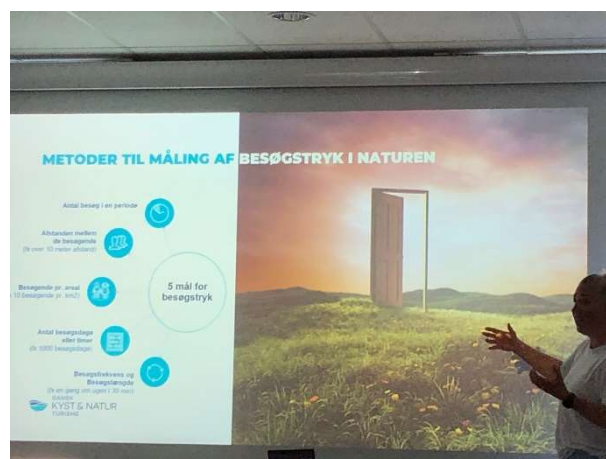
Dansk Kyst- og Naturturisme (DKNT)s projektledere Kirsten Krog Hansen og Kristin

Engerstrøm var kommet fra Aalborg for at fortælle Miljørådet om to aktuelle projekter for Møn, Længe levet landskabet og Outdoorturismens aktiviteter og aftryk på naturen (OTAAN). Først oplæg fra Kirsten om Længe leve landskabet som koncept og de erfaringer, der er gjort i forbindelse med den færdige plan for Mols Bjerge.

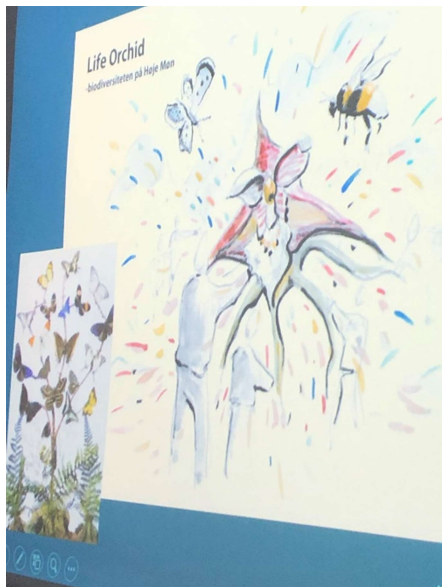
Dernæst fortalte Kristin Engerstrøm om projektet med arbejdstitlen Længe Leve Høje Møn, som lige er igangsat og omfatter den østlige del af Møn. Projektet stiler mod løsninger på de problematikker, der er i forhold til benyttelse og beskyttelse ud fra en landskabsanalysemodel fra bl.a. Canadas nationalparker.

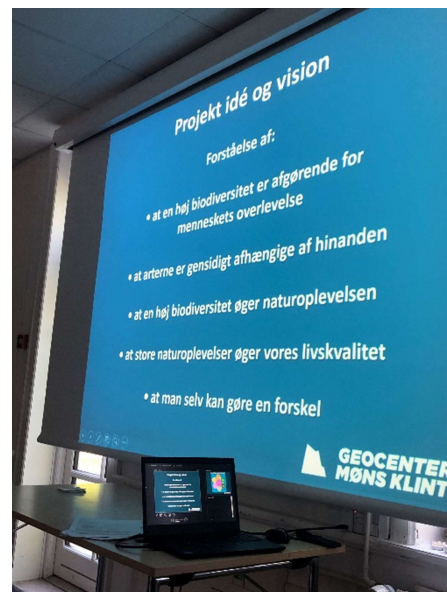
Det næste oplæg om det afsluttede projekt OTAAN hvor Kirsten uddybede projektets formål og de følgeprojekter, det har affødt. I projektets vidensgruppe har deltaget medarbejdere fra Vordingborg Kommune, Naturstyrelsen Storstrøm samt Visit Sydsjælland og Møn, så de afprøvede metoder til måling af slid er testet lokalt. Rapporten kan hentes på Dansk Kyst- og Naturturismes hjemmeside.

LIFE ORCHIDS

Efter oplæg fra DKNT fortalte Helle Juul Hansen om Geocentrets formidling og skoletjenester samt geocentrets formidlingsplaner i forbindelse med projektet LIFE ORCHIDS.

Ved Radarstationen fortalte naturmedarbejder Stefan Skov (VK), skovrider Jane Skov Lind (NST) og godsejer Inger Marie Kirketerp Scavenius om projektet LIFE ORCHIDS, formål og de forskellige tiltag, der lægger til grund for projektet og allerede er igangsat både på statens og på Klintholm Gods arealer.

Ved Bødkermose blev set på arealer, der for nyligt er ryddet for eksisterende skovplantning og den forventede vegetation og fauna, det vil skabe.

Fotografer: Mads Brinck Lillelund og Jette Stauner

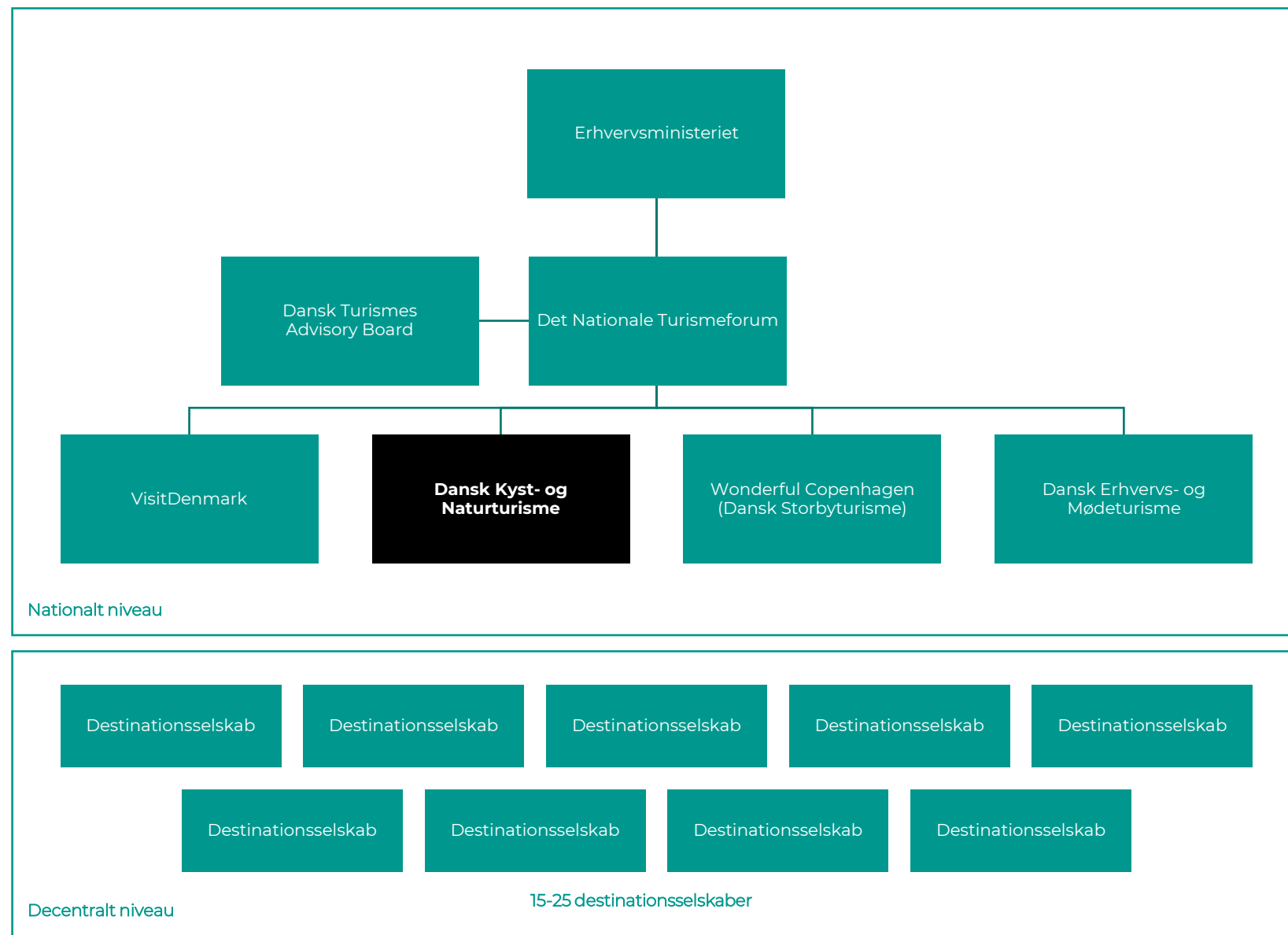
MØN, DEN 12. JUNI 2023

PLANLÆGNING OG UDVIKLING AF DANSK KYST- OG NATURTURISME

HVEM ER DANSK KYST- OG NATURTURISME?

Danmarks nationale organisation for udvikling af kyst- og naturturismen i Danmark

Er en del af den offentlige turismefremmeindsats og eksekverer på Den nationale strategi for dansk turisme

HVAD ER VORES OPGAVE?

At udvikle kyst- og naturturismen i Danmark og sætte en **fælles agenda** med vision, ambition, prioritering og fokus

At sikre en **kontinuerlig vækst**, og at kyst- og naturturismen vinder **nye markedsandele** i et stadigt mere konkurrencepræget marked

Projektleder
Kristin Engerstrøm

kre@kystognaturturisme.dk

tel:+45 2332 2126

Specialkonsulent
Kirsten Krogh Hansen

kkh@kystognaturturisme.dk

tel:+45 2883 8039

AFDELING FOR DESTINATIONSUDVIKLING

A woman with grey hair, wearing a blue long-sleeved shirt and a red and black life vest, is kayaking on a calm lake. She is holding a black paddle. The background features rolling hills and a forest. The water is still, reflecting the sky and the surrounding landscape. On the right side of the image, there are several overlapping teal-colored curved lines that resemble stylized waves or a decorative graphic element.

UDVIKLING AF **OUTDOOR- TURISMEN** I DANMARK

DET STRATEGISKE POTENTIALE

- "Oplevelser i naturen" og "den danske kyst" er topscorere over motiver for valg af ferie i Danmark!
- Aktiviteter i naturen er primært en social aktivitet – og ofte laver outdoorgæster flere forskellige aktiviteter på deres ferie.
- Aktiviteterne er isoleret set blot små nicheprodukter, men samlet kan de gøre os attraktive som destination
- Indsatsen skal fokuseres omkring den bredde målgruppe (de nysgerrige).
- Danskerne og deres forbrug af outdoor-aktiviteter – også uden for ferierne – er helt afgørende for outdoor-turismen.

Outdoor-turismens største potentialer ligger i at styrke variationen og tilgængeligheden af oplevelser med høj kvalitet og i særlig grad udvikle turisme-produkter og infrastruktur – dér hvor gæsterne i forvejen opholder sig.

Vi skal opbygge sortiment til den bredde, "nysgerrige" målgruppe – og samtidig være frontløbere på nye tendenser.

ET SÆRLIGT FOKUS PÅ ADFÆRD I NATUREN

Digitale besøgstal for udinaturen.dk

	2019	2020	2021
Unikke besøgende	625.000	1.275.000	2.250.000

Så mange læser naturguiderne

Antal unikke besøgende. Kilde: SiteImprove

Find dem på nst.dk/naturguider.

HANDLEPLAN FOR OUTDOORTURISMEN I DANMARK 2020-2022

Handleplanen for outdoor-turisme i Danmark bygger på erfaringer fra en række outdoor-indsatser og er resultatet af et samarbejde mellem flere interessenter.

En følgegruppe bestående af repræsentanter for Erhvervsministeriet, Miljø- og fødevareministeriet, Naturstyrelsen, KL, Vejdirektoratet, Danske Destinationer, Friluftsrådet, Danmarks Nationalparker og private erhvervsaktører har bidraget med skarpe inputs og sparring.

5 INDSATSOMRÅDER

Prioritér udvikling
af stærke outdoor-
destinationer

Styrk rammerne
for outdoor-tilbud i
udvalgte naturområder

Opbyg
sammenhængende
infrastruktur

Tænk kommercielt
og skab rentable
forretninger

Tilvejebring
systematiseret data til
vidensbaseret produktudvikling

●○○○○

PRIORITÉR UDVIKLING AF STÆRKE OUTDOOR- DESTINATIONER

Udvikling af outdoor-turisme kræver en strategisk-fysisk tilgang, hvor opbygning af turismeinfrastruktur af høj kvalitet hænger tæt sammen med nye investeringer i attraktiv og markedsrelevant overnatningskapacitet.

Der skal arbejdes med modeller for kommerciel forretningsudvikling og indsatsen bør understøttes af et stærkt markedsføringstryk på relevante markeder.

Den offentlige indsats for udvikling af outdoor-turisme bør fokuseres i destinationer med de rette ambitioner, rammer og potentialer for at markere sig på det internationale marked.

ANBEFALINGER

- Prioritering af offentlige midler til udvikling af stærke outdoor-destinationer, bl.a. i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.
- Udarbejdelse af strategisk-fysiske udviklingsplaner i prioriterede, afgrænsede "outdoor-områder".
- Etablere strategiske samarbejder på tværs af destinationer med fokus på temaer med særlig værdi for Danmarks markedsposition, fx cykelturisme.

STRATEGISK-FYSISKE UDVIKLINGSPLANER

En vigtig proces, hvor udvikling afstemmes med borgere, lodsejere og erhvervsliv
– og samtidig sikres en langsigtet, markedsorienteret planlægning af turismen

Plan for, hvad, hvornår og hvordan udvikling skal ske i et afgrænset område
– med vision, økonomi, organisering og rækkefølge

Plan for udvikling af byrum, sammenhænge mellem by-, strand-/naturområder
og attraktioner, ankomst til stedet og trafikale forhold.

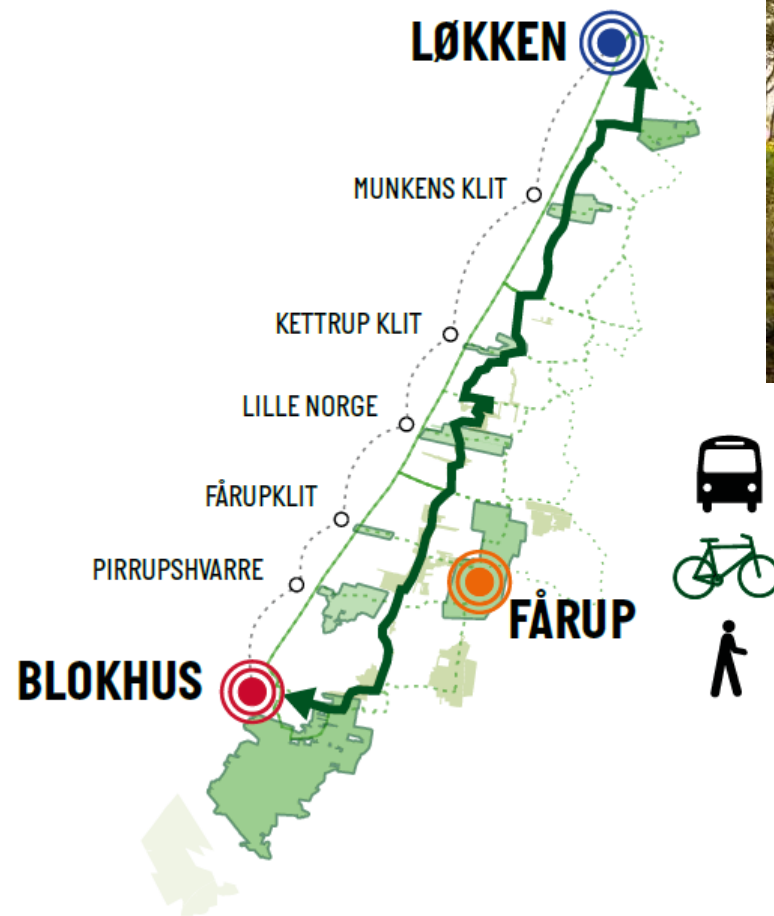
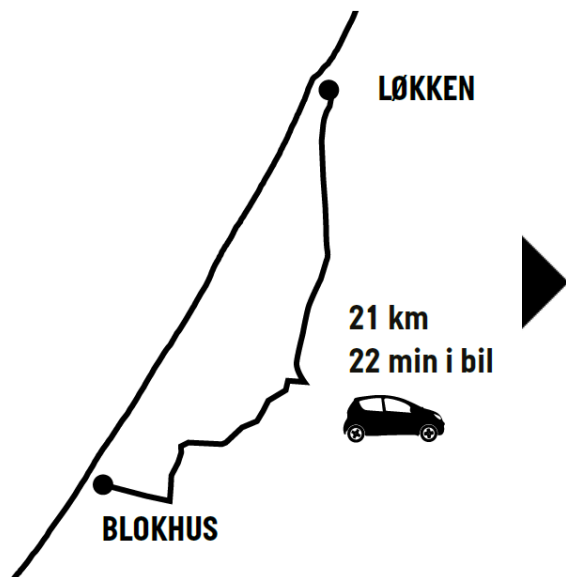
Plan for investeringer i faciliteter og infrastruktur
– samt tiltrækning af private investorer.

**POLITISK
FORANKRING**
**TVÆRGÅENDE
KOMMUNAL
FORVALTNING**

Teknik/Miljø
Plan
Erhverv

BLOKHUS-LØKKEN

KONCENTRER OG BIND SAMMEN

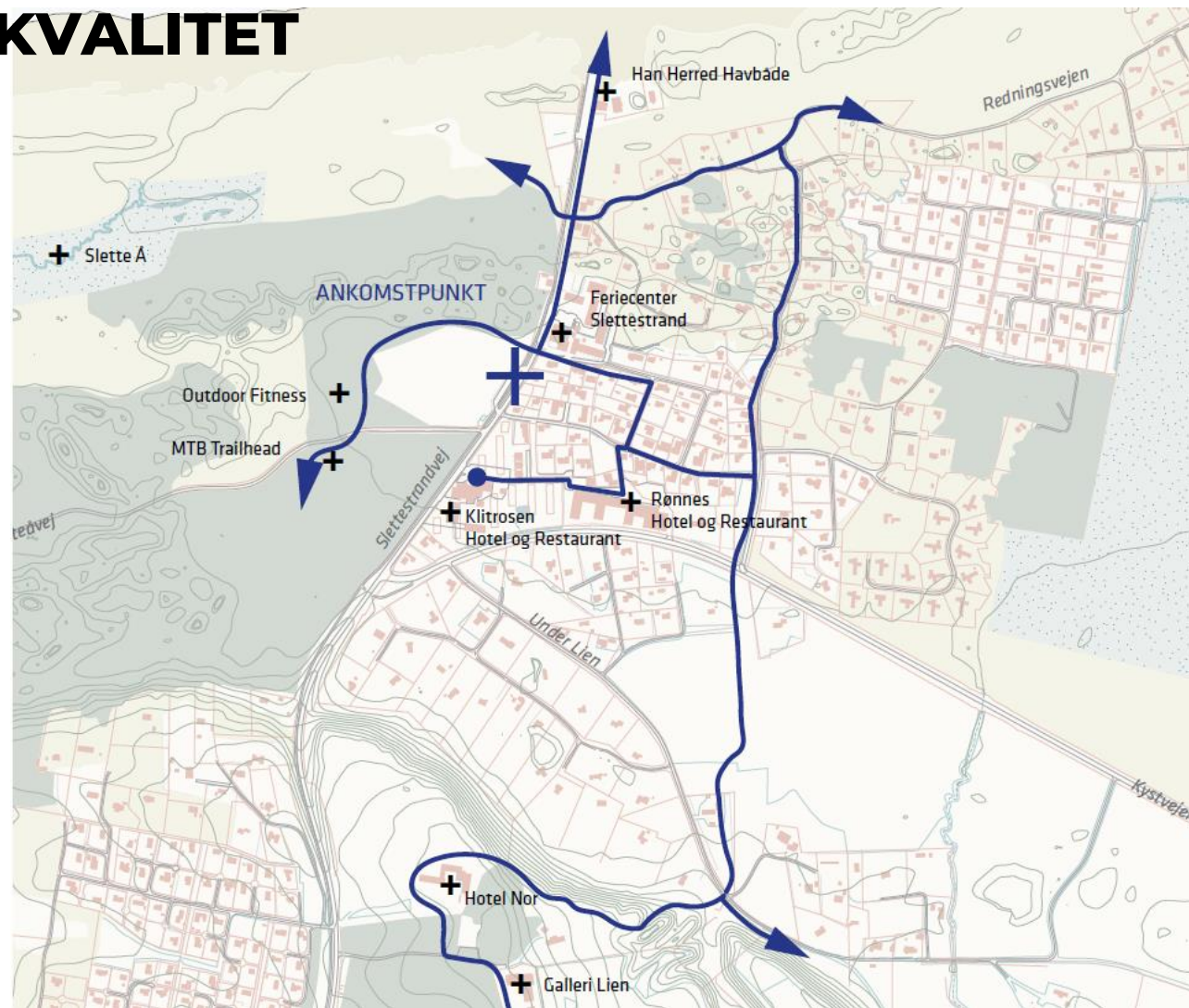

- SIGNATURFORTEGNELSE**
- Eksisterende Sti 100
  - ***** Placering på kort sigt
  - Placering på lang sigt /
Ny anlæg af cykelsti
  - ***** Placering på lang sigt /
opgradering af eksisterende sti/veje

SLETTESTRAND-THORUPSTRAND

OUTDOOR-BÆREDYGTIGHED-KVALITET

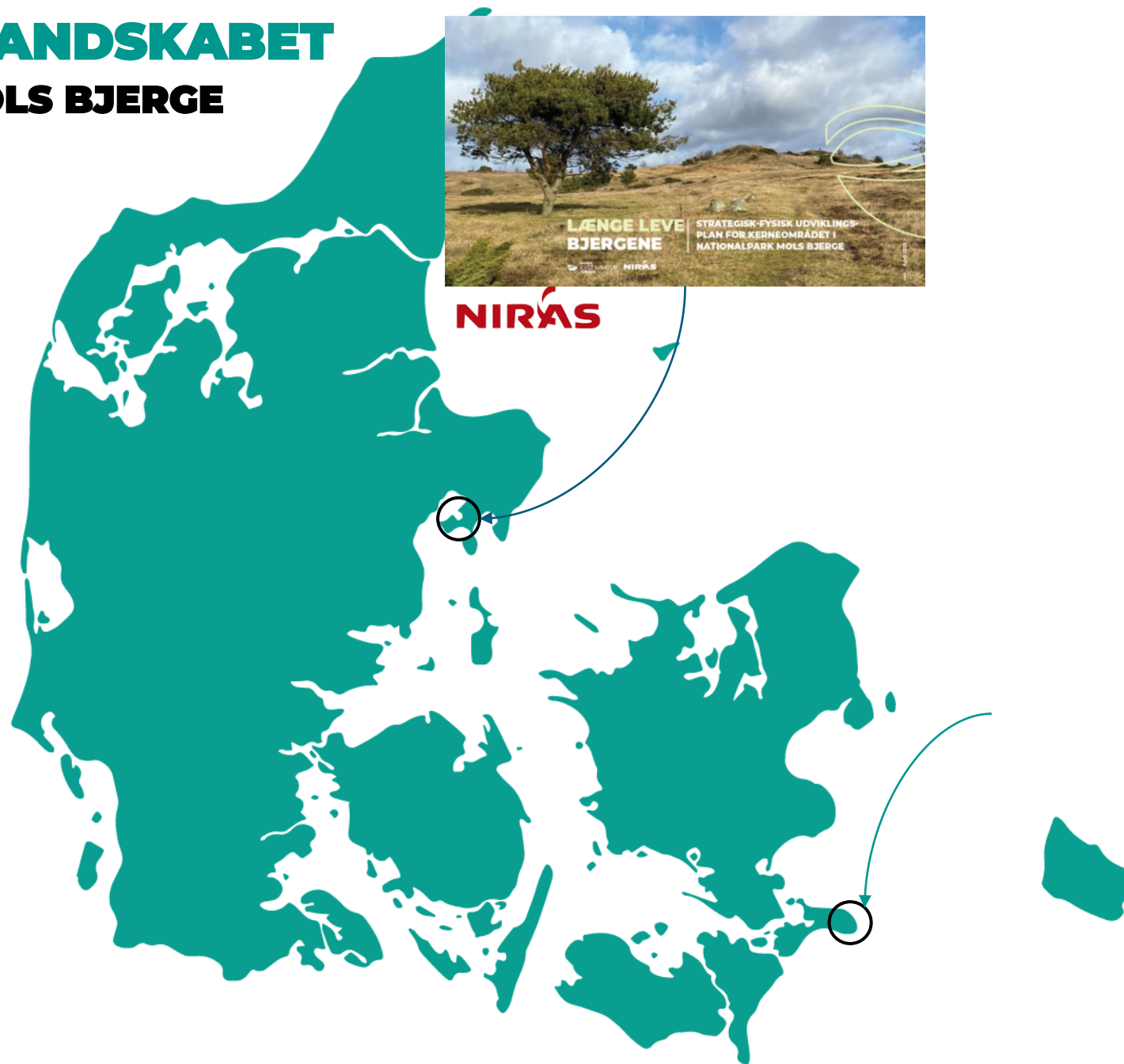

LÆNGE LEVE LANDSKABET

PILOTPROJEKT I MOLS BJERGE

NIRÅS

BÆREDYGTIG UDVIKLING AF OUTDOORTURISMEN

1) STRATEGISK-FYSISK PLANLÆGNING AF ATTRAKTIVE NATUR- OG OUTDOOROMRÅDER (IGANGSAT EFTERÅR 2022)

3-5 strategisk-fysiske planer for udvalgte natur- og outdoorområder, hvor man enten oplever et markant gæstetryk, eller hvor der politisk er et ønske at efterleve den stigende efterspørgsel på outdooroplevelser i en given destination. Eksempelvis kan der udarbejdes planer i relation til nationalparker, naturparker og geoparker. Men også andre naturområder oplever en markant efterspørgsel.

2) FÆLLES CODE OF CONDUCT (IGANGSÆTTES 2023)

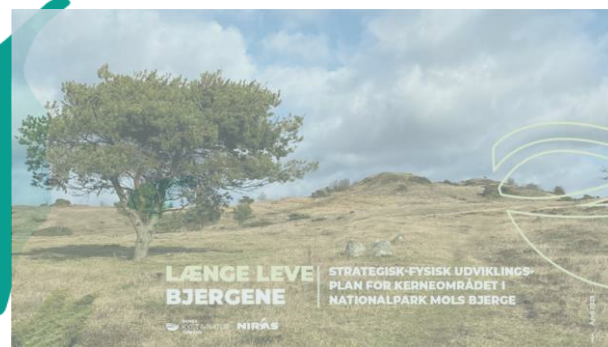
Med denne indsats sigtes mod at samle et fælles "kit" af code of conduct målrettet rekreativ brug af kyst- og naturområder i Danmark, der favner en bred brugergruppe(fx lokale fritidsbrugere, naturvante turister, øvede outdoorudøvere og offentlige/private oplevelsesudbydere samt de mere uvante brugere) samt forskellige landskabstyper på tværs af landet.

3) OPDATERING AF OUTDOOR HANDLEPLAN (IGANGSÆTTES 2023)

Med afsæt i nye indsigter i efterspørgslen i kølvandet af Covid-19 samt viden og erfaringer opbygget i regi af bl.a. indsatser under Reboot/Recover og via ovenstående aktiviteter, opdateres Handleplan for Outdoorturismen i Danmark og forlænges med en ny 3-årig tidsperiode [2023-2025].

LÆNGE LEVE LANDSKABET

STRATEGISK-FYSISK PLANLÆGNING AF OUTDOOR/NATUROMRÅDER

NIRÅS

Arkitema · COWI

NIRÅS NORRØN

LÆNGE LEVE LANDSKABET

EN METODEHÅNDBOG FOR STRATEGISK-
FYSISKE UDVIKLINGSPLANER I NATUR-
OG OUTDOOROMRÅDER

STRATEGISK-FYSISK UDVIKLINGSPLAN FOR NATUR- OG OUTDOOROMRÅDER

Metodens tre trin giver mulighed for,

- ✓ at planlægning sker på baggrund af en fagligt funderet kortlægning og analyse af landskabets karakter, strukturer og sårbarheder,
- ✓ at der i planlægningen er overensstemmelse mellem aktivitetsformer, aktivitetsniveauer og landskabets udtryk og robusthed,
- ✓ at udvikling sker i overensstemmelse med landskab og natur,
- ✓ at planlægningen understøtter muligheden for kvalitetsfyldte oplevelser og fremmer god adfærd i naturen med fysiske støttepunkter og formidling, og
- ✓ at lokale interessenter, offentlige myndigheder og brugere i området involveres og deltager i at beskrive aktuelle udfordringer og ønsker til fremtidig udvikling.

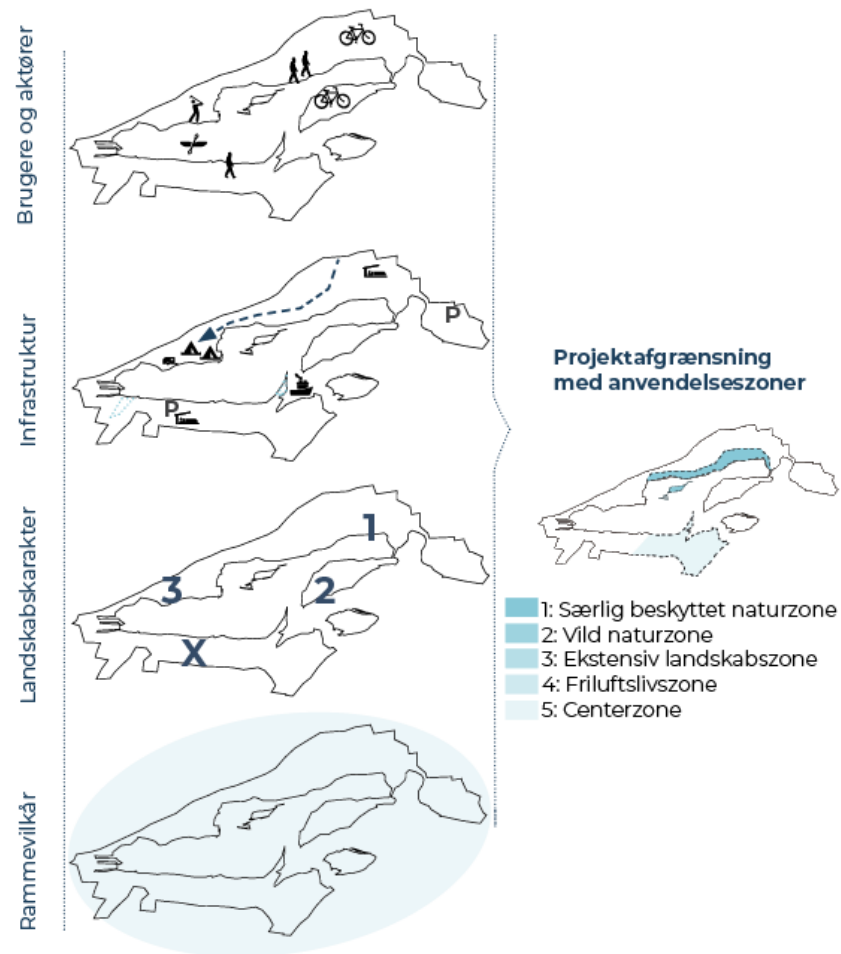
Kortlægning og strategisk
analyse

Vision, strategi og målsætninger

Planlægning

METODE

1. KORTLÆGNING OG STRATEGISK ANALYSE

2. VISION, STRATEGI & MÅLSÆTNINGER

PRINCIP #1
Gateways og ankomstpunkter

PRINCIP #2
Bæredygtig mobilitet og
oplevelsesrig infrastruktur

PRINCIP #3
Stedsspecifikke oplevelsesfaciliteter
og kommercielle attraktioner

PRINCIP #4
Overnatningskapacitet

PRINCIP #5
Code of Conduct og partnerskaber

Hovedgreb med vision
og målsætninger for
delområder

3. PLANLÆGNING

STOR SKALA

Strategisk planlægning (hele området)

MELLEM SKALA

Indsatser og retningslinjer (delområder)

LILLE SKALA

Skitseforslag (konkrete lokationer)

1. KORTLÆGNING OG STRATEGISK ANALYSE

BRUGERE OG AKTØRER

Digital brugerinddragelse

Kollektio
DK

Ny registrering

Området for registrering

"Her, det skal du sætte. Dog bemærk! Der er noget så vigtigt her, og det er nemlig at man kan gøre det, og det er nemlig at man kan gøre det, og det er nemlig at man kan gøre det."

"Der er nemlig et område, hvor der er et område, og det er nemlig at man kan gøre det, og det er nemlig at man kan gøre det, og det er nemlig at man kan gøre det."

"Der er nemlig et område, hvor der er et område, og det er nemlig at man kan gøre det, og det er nemlig at man kan gøre det, og det er nemlig at man kan gøre det."

Trin 1

Tak fordi du er her! Nu er det tid til at sætte den første af de 1000 punkter. Du kan gøre det på to måder: enten ved at sætte dem manuelt, eller ved at sætte dem automatisk. Hvis du vælger at sætte dem manuelt, kan du gøre det ved at klikke på de punkter, du vil sætte. Hvis du vælger at sætte dem automatisk, kan du gøre det ved at klikke på den knap, der hedder 'Sæt automatisk'.

Hvis du vælger at sætte dem manuelt, kan du gøre det ved at klikke på de punkter, du vil sætte. Hvis du vælger at sætte dem automatisk, kan du gøre det ved at klikke på den knap, der hedder 'Sæt automatisk'.

Notér evt. stedet navn her

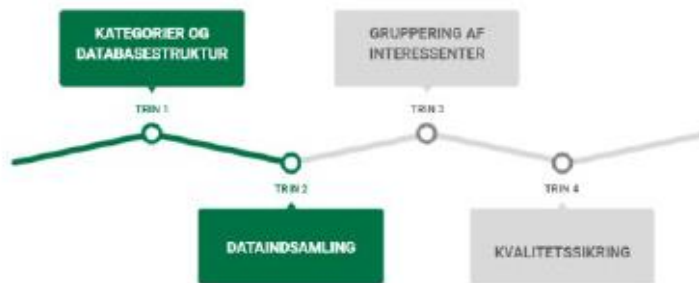
Form
Navn

Brugergrupper

Tænk/Indsamlingsfasen (10-15 min af lektøren)					
Emne/tema Indsamlingen	Indsamlingen udføres ved	Indsamlingen udføres af	Indsamlingen	7. klasse	Spørgsmål/temaer
Musik og lyd	10-15 min af lektøren 10-15 min af eleverne Indsamlingen udføres ved Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af	Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af	Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af	Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af	Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af
Indsamlingen	Indsamlingen udføres ved Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af	Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af	Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af	Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af	Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af Indsamlingen udføres af

Interessentkortlægning

Dialog med lodsejere

- Vistoft Sogns Plantningsselskab
- Den Danske Naturfond
- Fuglsøcentret
- GP Invest
- Toggerbo Lejren (afventer)
- Naturhistorisk Museum (afventer)

Interview Nationalpark Mols Bjerge

Brugere og aktører

Infrastruktur

Landskabskarakter

Rammeverk

INFRASTRUKTUR

Brugere og aktører

Infrastruktur

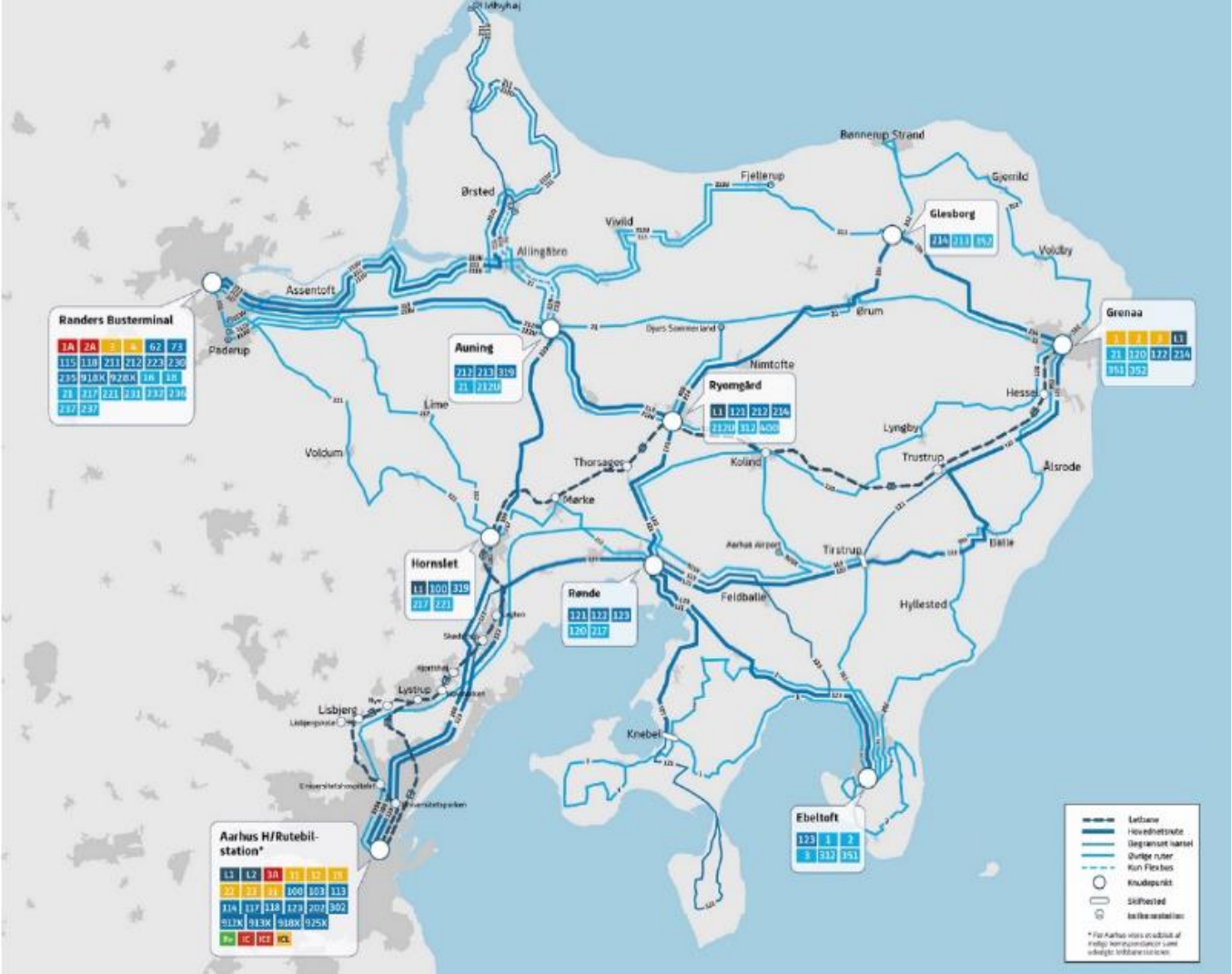
Landskabskarakter

Rammevilkår

INFRASTRUKTUR

Brugere og aktører

Infrastruktur

Landskabskarakter

Rammevilkår

LANDSKABSKARAKTERANALYSE

For at forstå landskabet, må man kortlægge de processer og funktioner, som har skabt det. Kortlægningen anvendes til at finde frem til det særlige eller det bærende i det enkelte landskab – dets karakter.

- Naturen- dannelseslandskabet- det underliggende
- Kulturlandskabet- det menneskeskabte
- Det rummelige- hvad der skaber rum i landskabet

Analysen bliver brugt til at beskrive og forstå landskabet, samt beskrive hvordan man kan styrke de særkender man oplever i landskabet.

Brugere og aktører

Infrastruktur

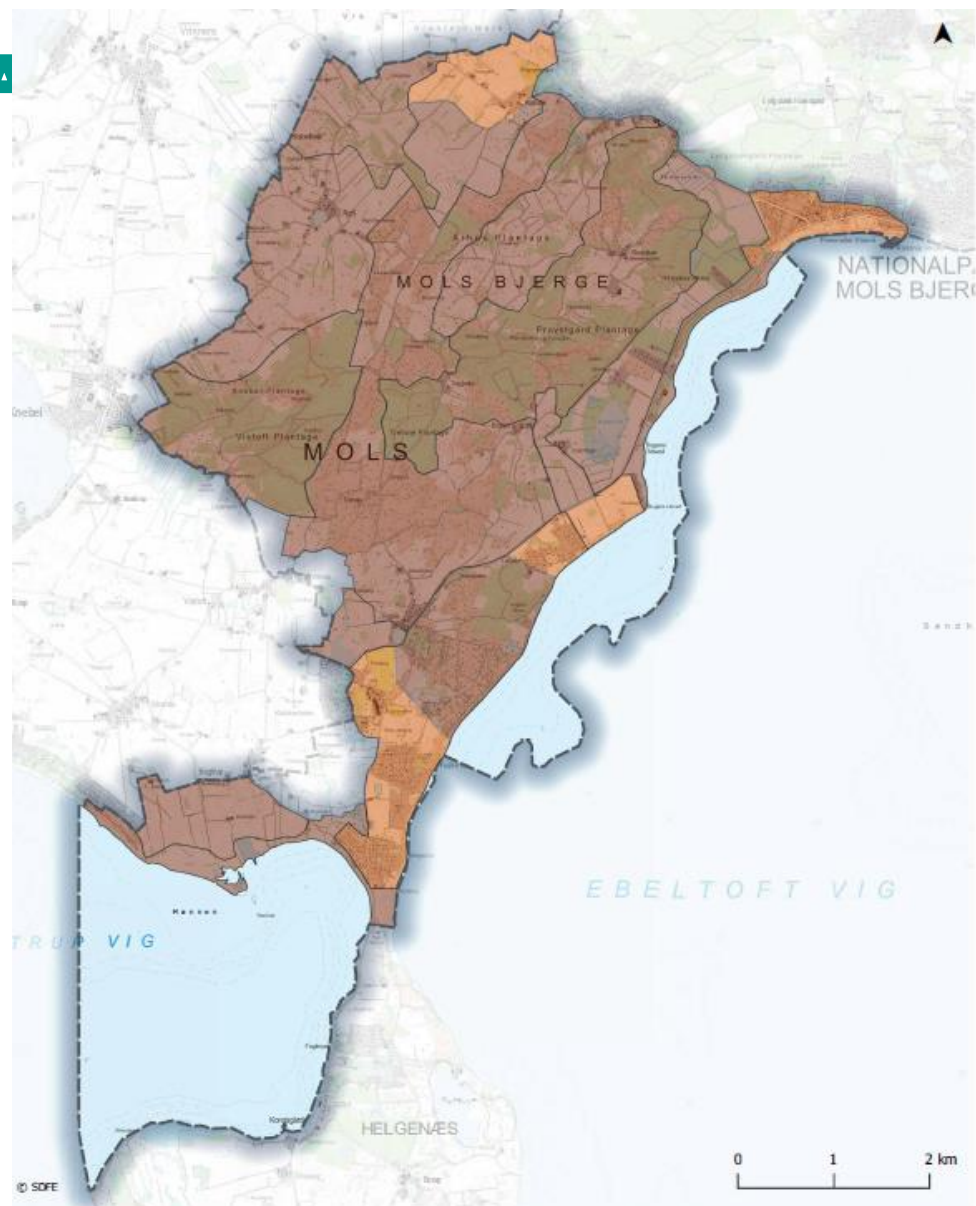

Landskabskarakter

Rammevilkår

■ Maske: Potentialerummet
 --- Nationalpark Mols Bjerge
 Landskabsanalyse
 □ Landskabskarakterområder

Karakterstyrke
 ■ Særligt karakteristisk
 ■ Karakteristisk

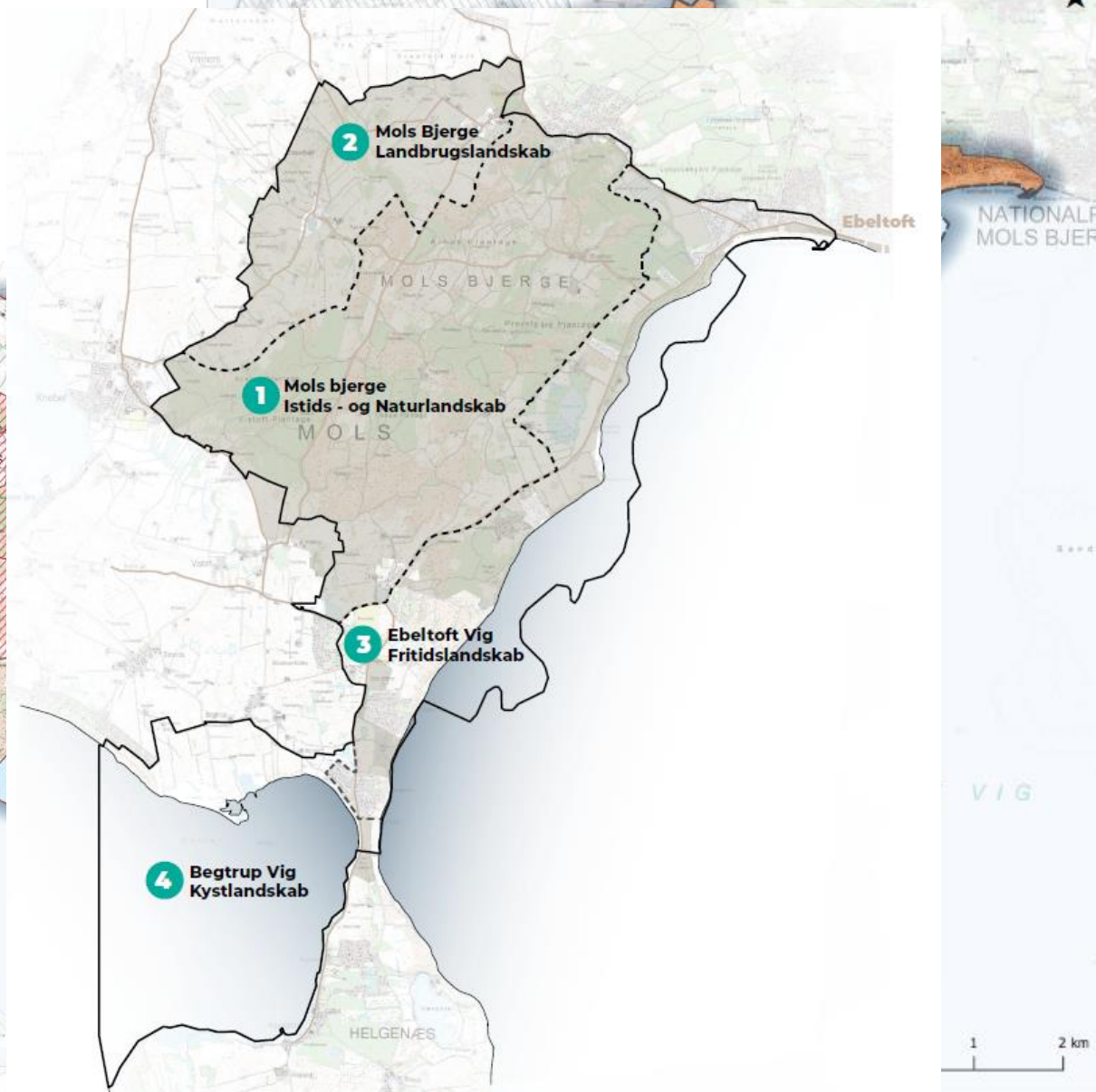
Kortbilag 5
 Topografisk kort 1:25 000

Sårbarhed
 ■ Særligt sårbar landskabskarakter

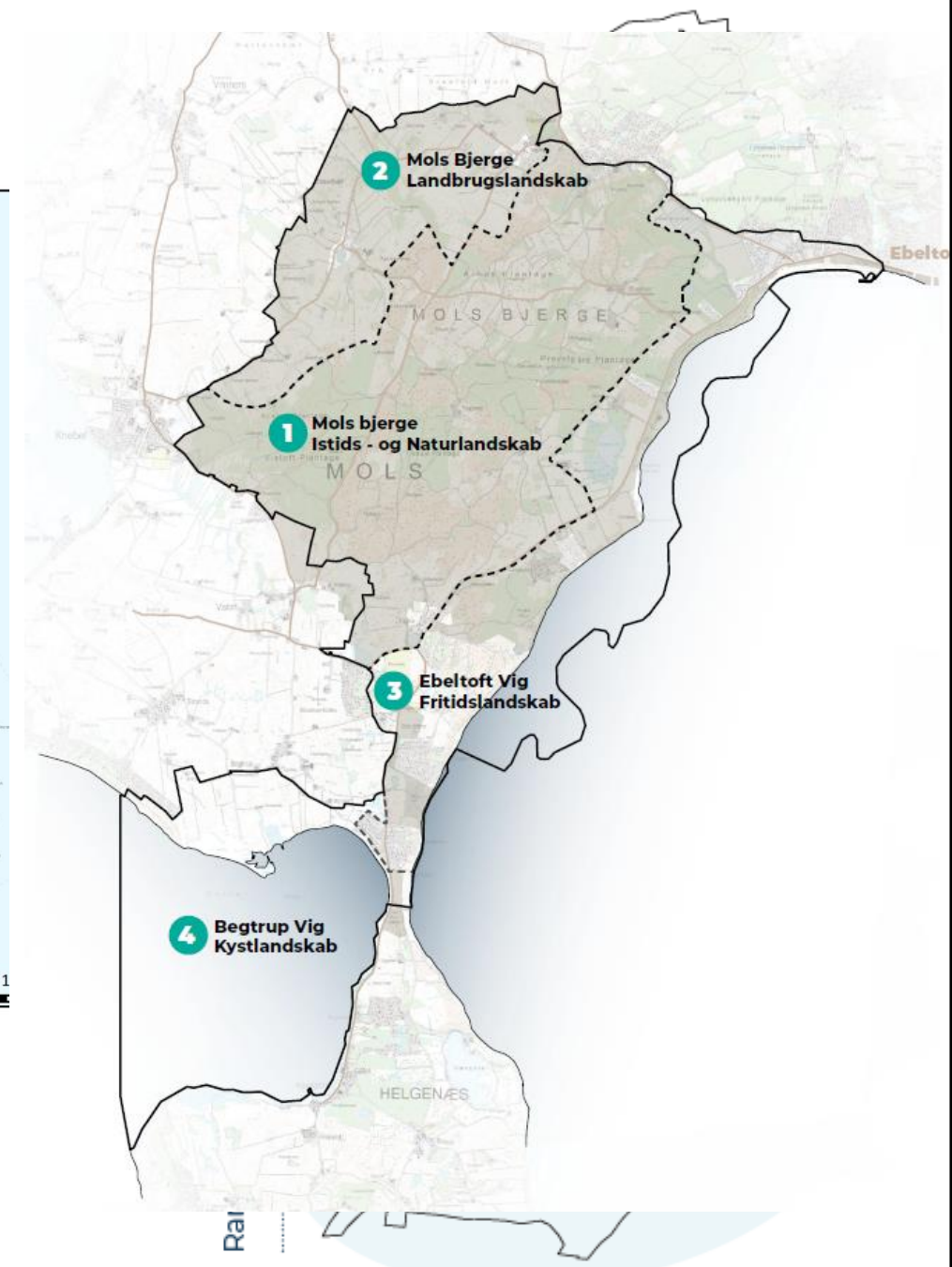
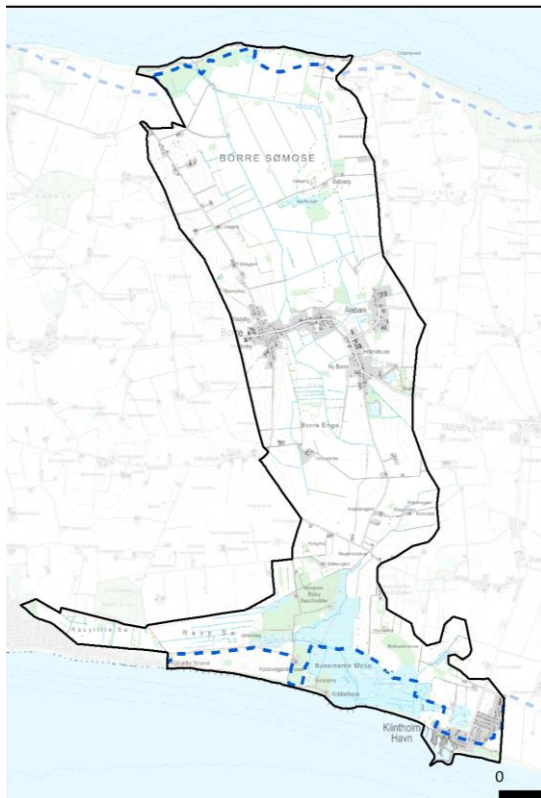
--- Nationalpark Mols Bjerge
 Landskabsanalyse
 □ Landskabskarakterområder

■ Karakteristisk
 ■ Særlige udsigtsmuligheder
 ■ Særligt sårbar landskabskarakter

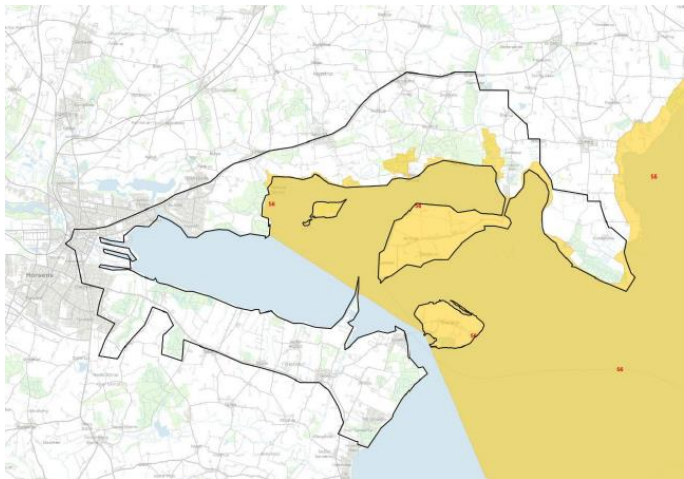
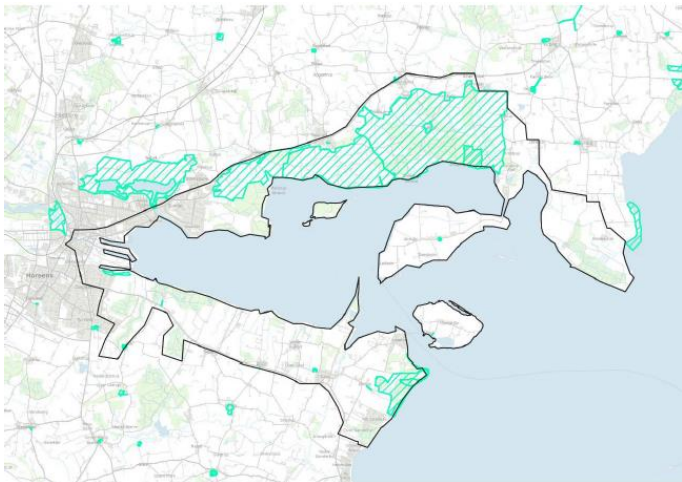
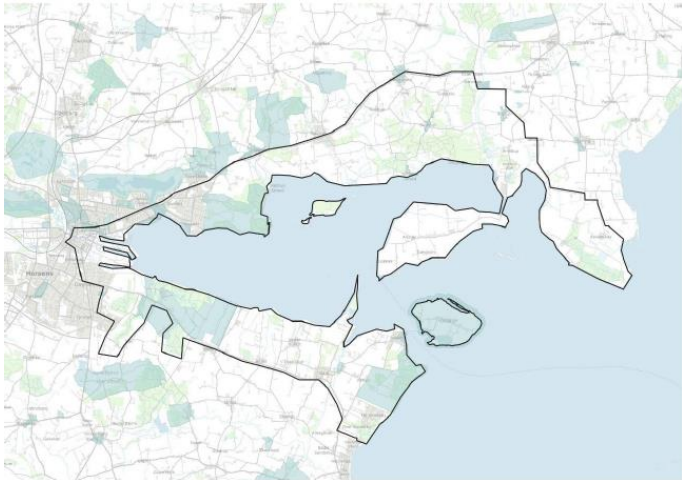

ilag 9
 Topografisk kort 1:25 000

LANDSKABSKARAKTERANALYSE

RAMMEVILKÅR

Brugere og aktører

Infrastruktur

Landskabskarakter

Rammevilkår

ANVENDELSESZONER

Brugere og aktører

Infrastruktur

Landskabskarakter

Rammevilkår

Projektafgrænsning
med anvendelseszoner

- 1: Særlig beskyttet naturzone
- 2: Vild naturzone
- 3: Ekstensiv landskabszone
- 4: Friluftslivszone
- 5: Centerzone

ANVENDELSSESZONER

Overvejelser om, hvilke aktiviteter, der egner sig på hvilke steder.

Zonerne er vejledende for fysisk planlægning (faciliteter, infrastruktur) og ligger til grund for kapitlet "planlægning".

Prioritering af centerzoner, som muliggør friholdelse andre steder.

Projektafgrænsning med anvendelseszoner

- 1: Særlig beskyttet naturzone
- 2: Vild naturzone
- 3: Ekstensiv landskabszone
- 4: Friluftslivszone
- 5: Centerzone

2. VISION, STRATEGI OG MÅLSÆTNING

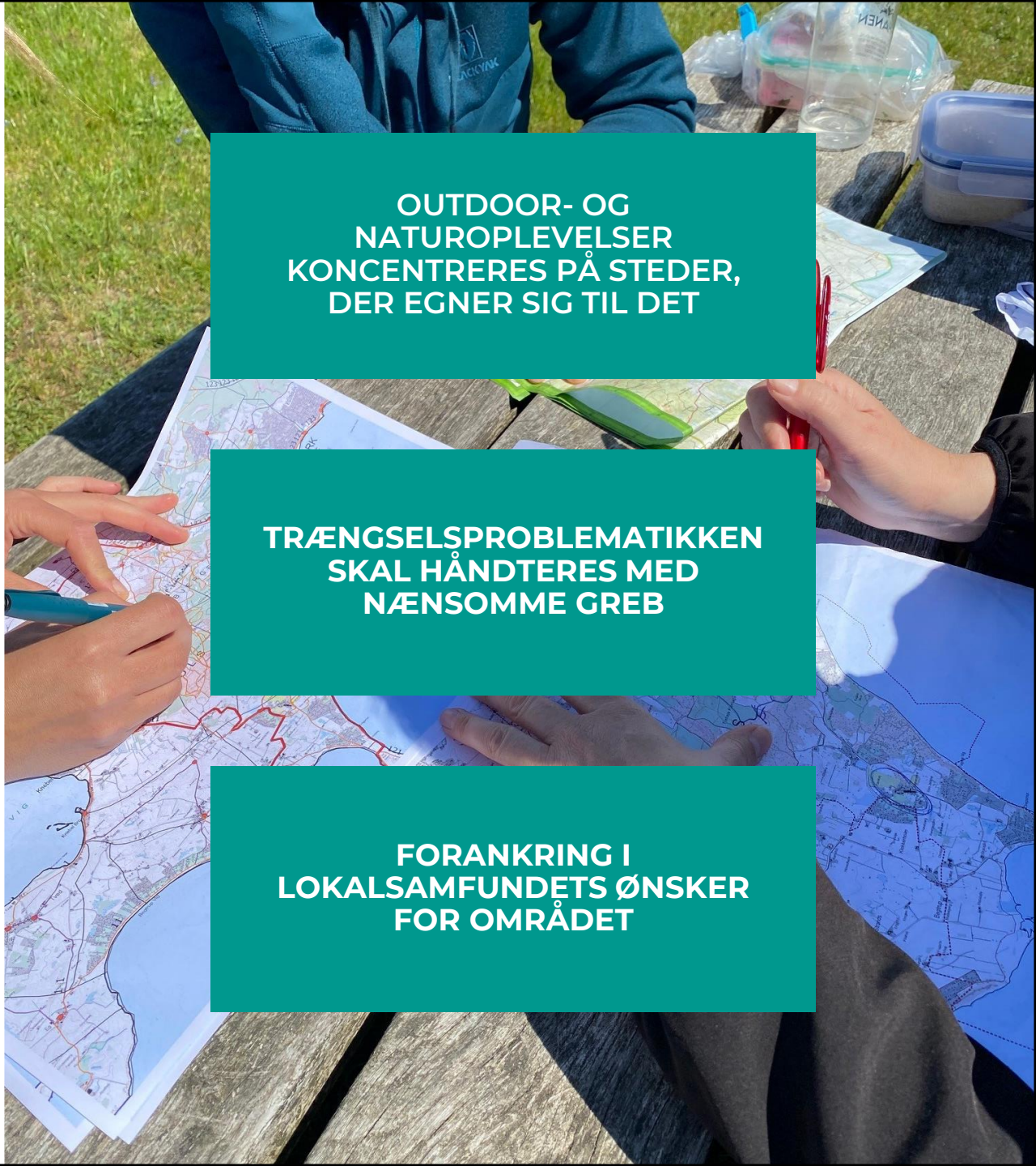
VISION

Mols Bjerge skal revitaliseres med nye forbindelser mellem mennesker og natur – på tværs af brugere – på tværs af landskaber

Vi vil værne om naturens kvaliteter og artsrigdom på en måde, der gør det trygt og spændende at færdes i Mols Bjerge

Vi vil give plads til fordybelse, aktivitet og event – og på plads til hinanden på tværs af interesser

Vi vil koble landskaberne sammen, så naturens oplevelser bliver tilgængelige fra kyst til kyst

**OUTDOOR- OG
NATUROPLEVELSER
KONCENTRERES PÅ STEDER,
DER EGNER SIG TIL DET**

**TRÆNGSELSPROBLEMATIKKEN
SKAL HÅNDTERES MED
NÆNSOMME GREB**

**FORANKRING I
LOKALSAMFUNDETS ØNSKER
FOR OMRÅDET**

STRATEGI

Fem udviklingsprincipper skal sikre balance mellem naturbevaring og naturoplevelser.

Vision og målsætninger udfoldes derfor med afsæt i disse principper – tilpasset lokal kontekst.

Gateways og ankomstpunkter

At brugerne ledes ind til naturoplevelserne via gateways og ankomstpunkter, som imødekommer deres behov både før og efter oplevelsen samt giver overblik over områdets muligheder.

Bæredygtig mobilitet

At der fremmes en bæredygtig mobilitet i naturområderne, og at der sikres tilgængelighed for brugere med særlige behov

Stedsspecifikke faciliteter og seværdigheder

At faciliteter tilpasses landskabet og tager afsæt i stedsspecifikke kvaliteter samt at særlige attraktioner kan opleves uden at blive overbelastet

Overnatningskapa- citet

At der er mulighed for primitiv overnatning på steder med lange ruter, som tilbagelægges over flere dage, og/eller mulighed for anden kommerciel overnatning på steder med et stort udbud af oplevelsesmuligheder

Code of conduct

At fremme en ønsket brugeradfærd gennem tydelig information om passende adfærd og regler i området

3. PLANLÆGNING

UDVIKLINGSPRINCIPPER

Fem udviklingsprincipper udgør de strategiske hovedgreb for den fysiske planlægning

Gateways og ankomstpunkter

Bæredygtig mobilitet og oplevelsesrig infrastruktur

Stedsspecifikke faciliteter og seværdigheder

Overnatningskapacitet

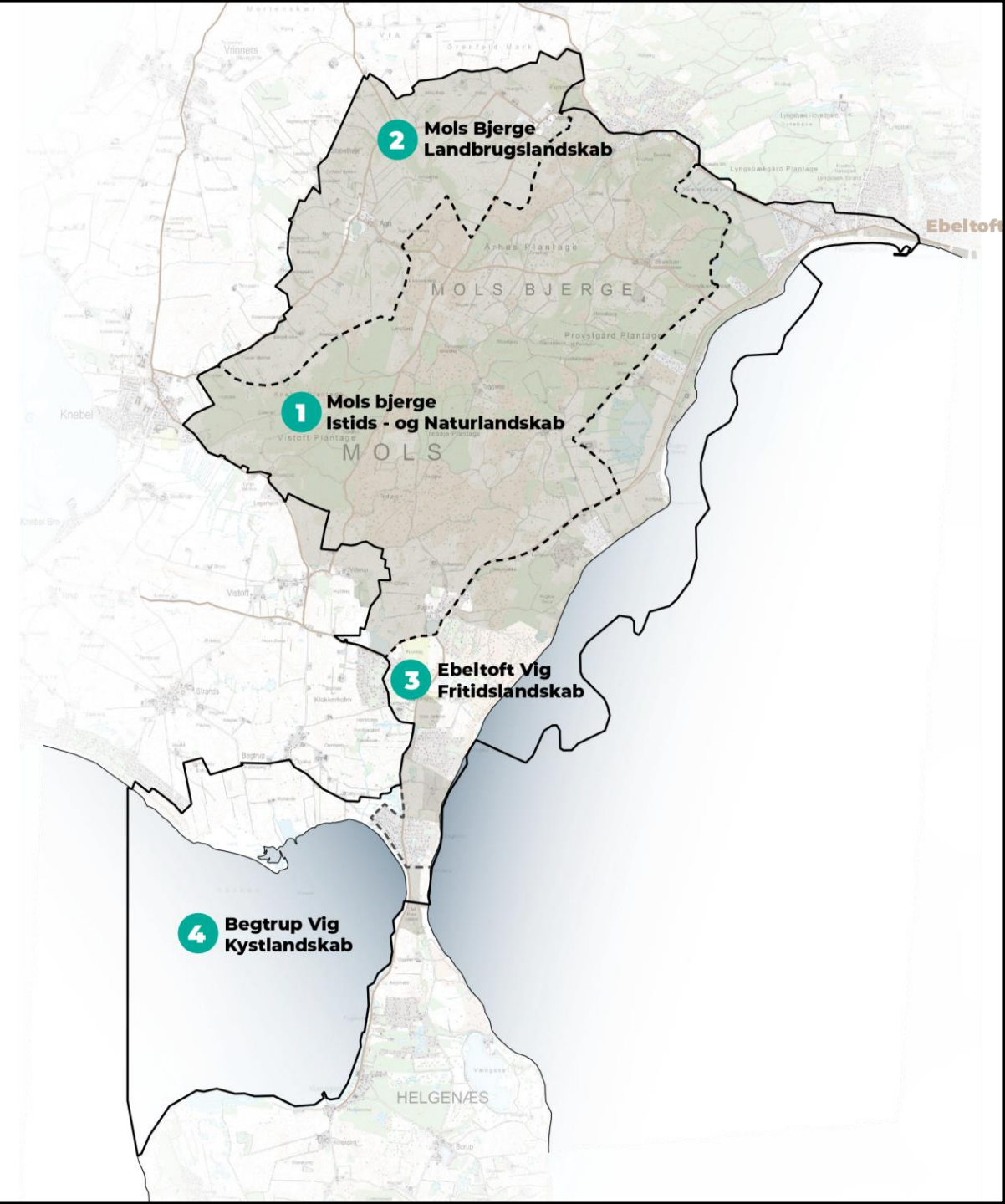

Code of conduct og partnerskaber

FIRE LANDSKABSOMRÅDER I FOKUS

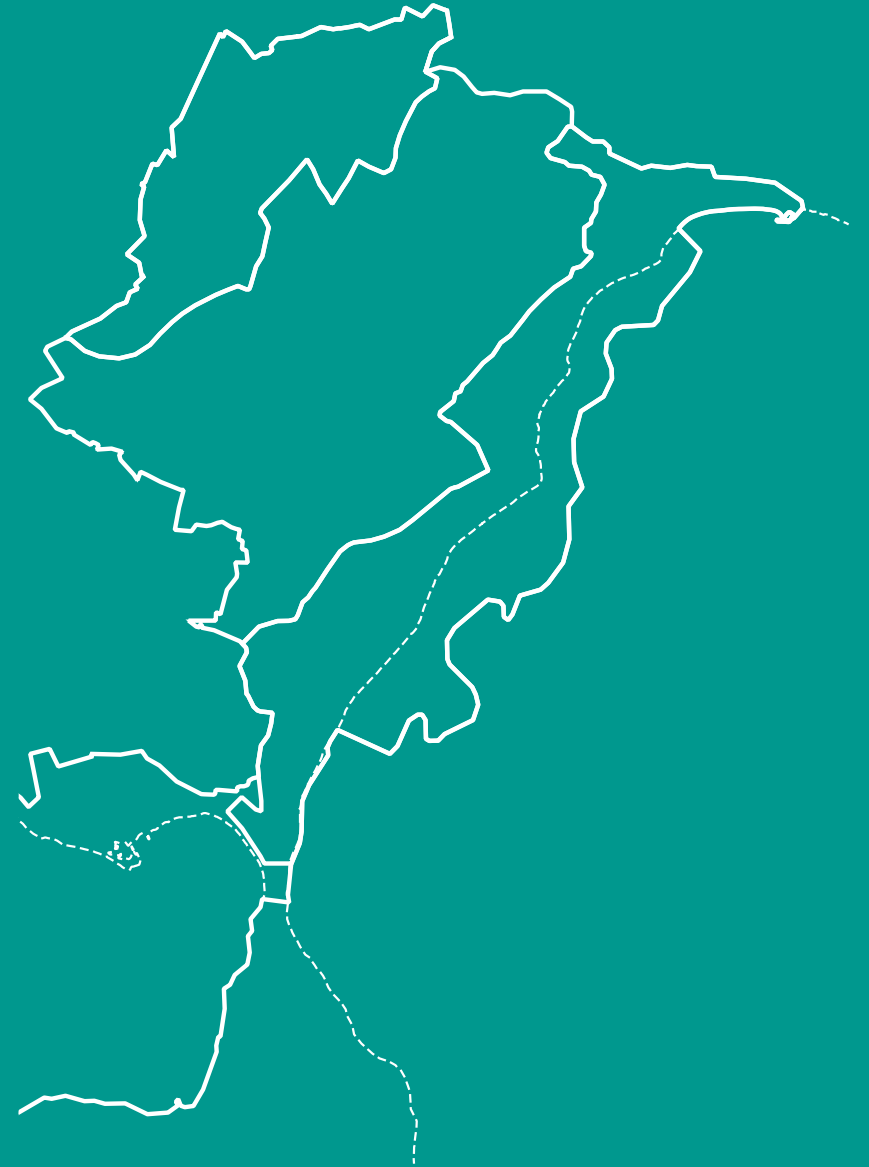
Udviklingsplanen tager afsæt i landskabet i og omkring Mols Bjerger, som rummer helt enestående kvaliteter af både naturmæssig og kulturhistorisk værdi.

Området er inddelt i fire overordnede landskabsområder, som adskiller sig fra hinanden på karakter og sårbarhed, men fremstår karakteristisk og ensartet inden for området, dog med variationer i landskabet.

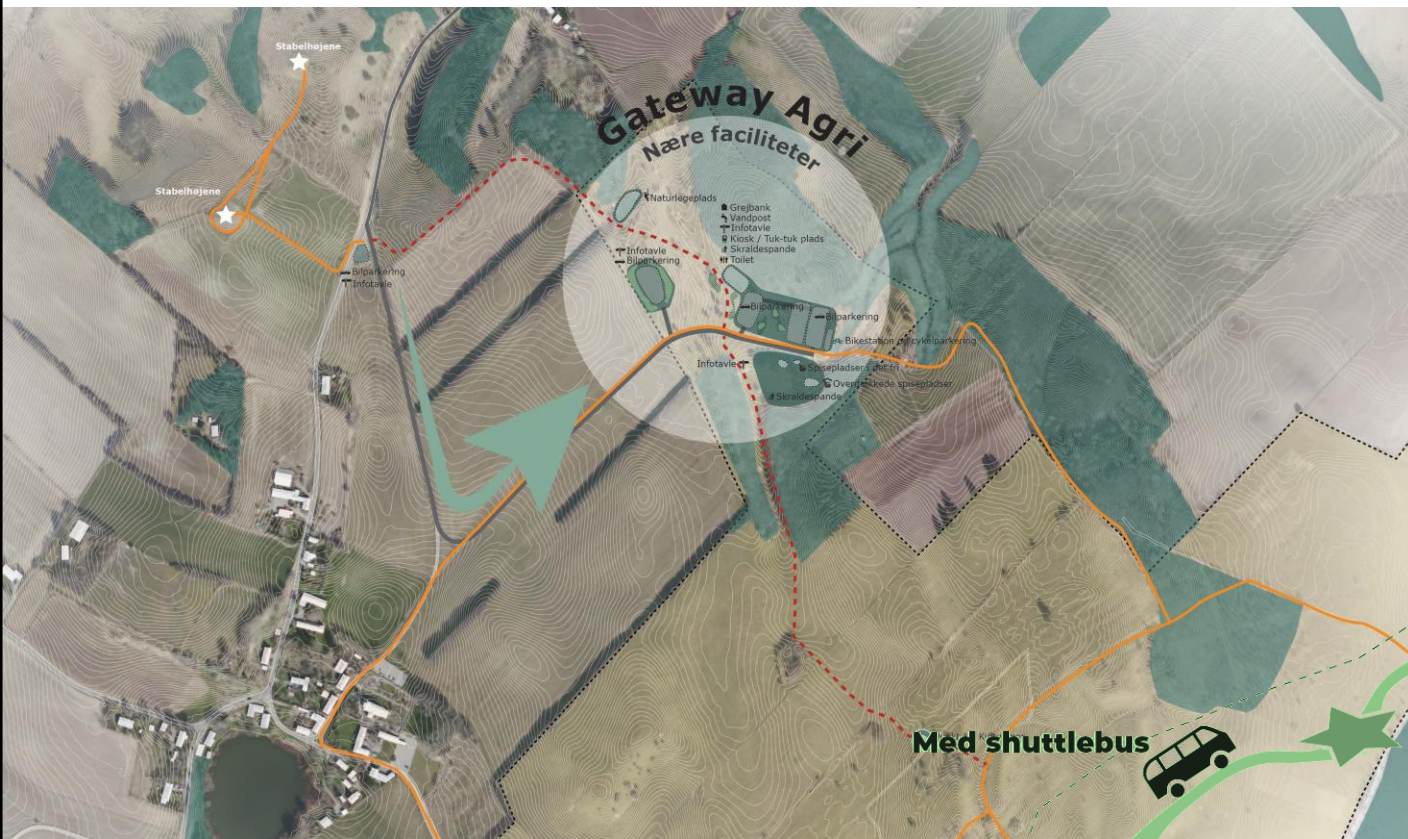
SKITSEFORSLAG

Gateway Agri

PLANLÆGNING I TRE SKALA

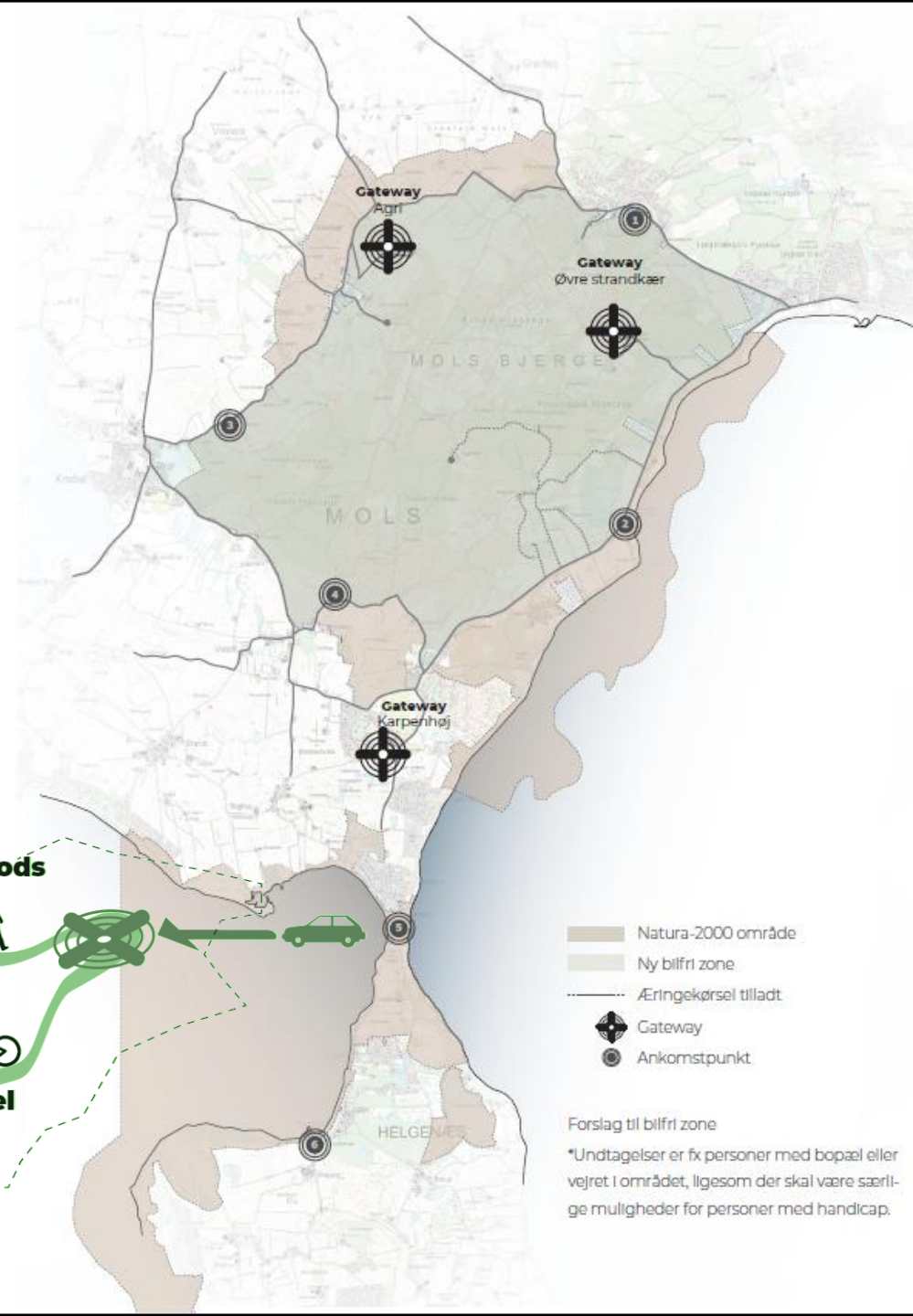
GATEWAY AGRI

Til fods

På cykel

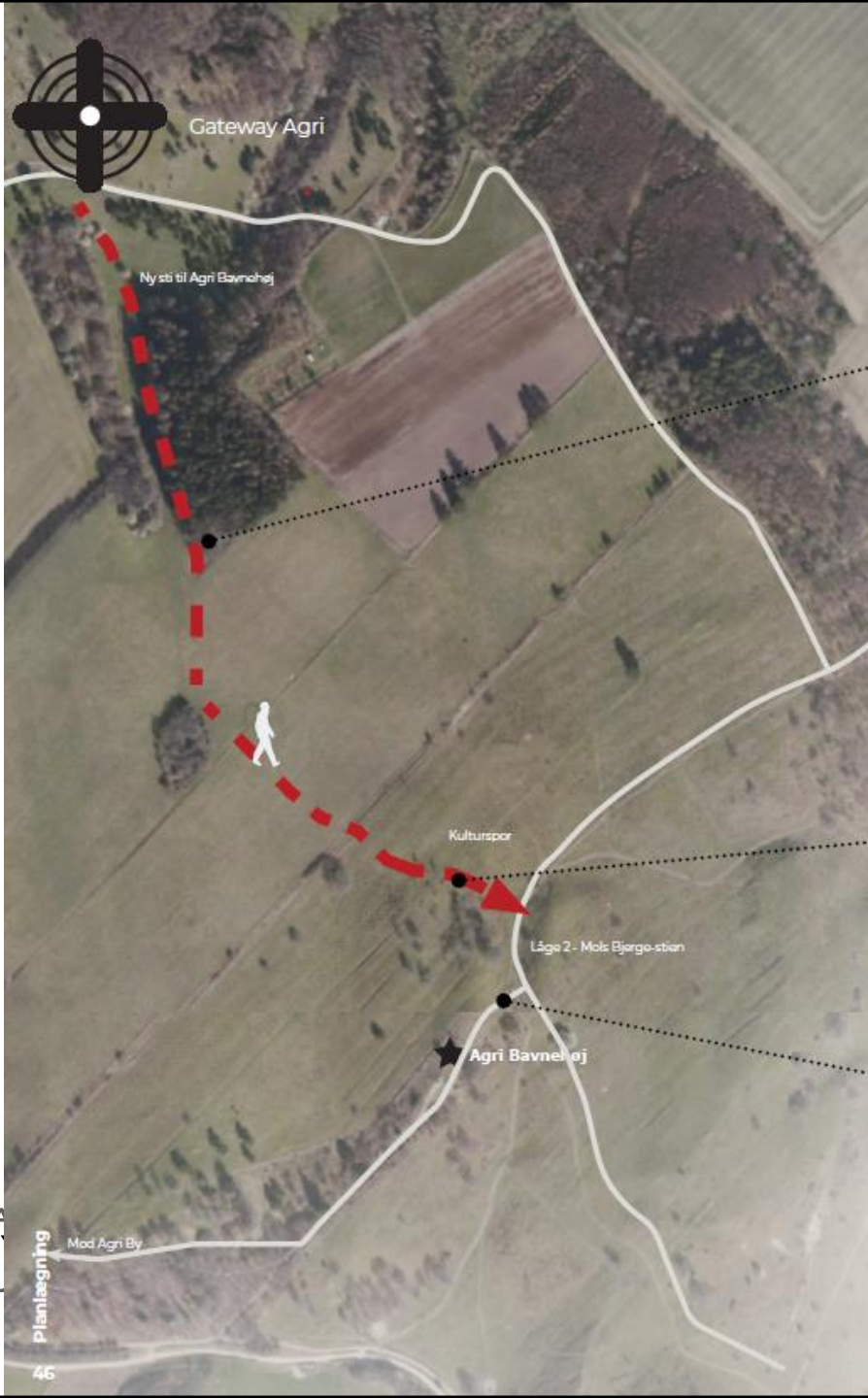
Med shuttlebus

- Natura-2000 område
- Ny bilfri zone
- Ærtingekørsel tilladt
- Gateway
- Ankomstpunkt

Forslag til bilfri zone

*Undtagelser er fx personer med bopæl eller vejret i området, ligesom der skal være særlige muligheder for personer med handicap.

Agri Bavnehøj ses på lang afstand, når man ankommer fra Gateway Agri

Den nye stiforbindelse leder besøgende forbi de højryggede agre, som er enestående kulturhistoriske spor i landskabet

Stien kobler sig på Mols Bjergstien ved Låge nr. 2

Den samlede oplevelsesværdi på og ved Agri Bavnehøj, som er Mols Bjerges højeste punkt og en vigtig seværdighed i området, højnes betydeligt, når trafikstøj og parkerede biler fjernes.

En ny stiforbindelse leder de besøgende fra Gateway-området til Agri Bavnehøj gennem en slugt og et landskab med kulturhistoriske spor. Ruten tilbagelægges til fods på ca. 10 minutter, hvor man fra lang afstand ser baven og fornemmer højden i landskabet.

OUTDOOR-TURISMENS AKTIVITETER OG AFTRYK I NATUREN

KORTLÆGNING OG TEST AF MÅLEMETODER

VIDENSBASERET ARBEJDE MÅLING, DATA OG VIDEN

Besøgstryk

Hvor mange besøgende er der? Hvornår kommer de? Hvordan udvikler besøgstallet sig?

Aktiviteter:

Hvem er gæsterne og hvad laver de? Er der konflikter mellem de forskellige brugere?

Hvor færdes de og hvordan anvender de områdets infrastruktur og faciliteter?

Aftryk:

Opstår der et uønsket slid på stier og naturgrundlag? Efterlades der affald? Hvor?

Kan vi konstatere forstyrrelser af dyrelivet i området? Hvilke typer og i hvilke områder?

PLANLÆGNING

UDVIKLING

DRIFT &
VEDLIGEHOLD

Antal, aktiviteter
og aftryk

VIDENSBASERET ARBEJDE MÅLING, DATA OG VIDEN

Muligt at træffe beslutninger i planlægning, administration og drift af området

Muligt at dokumentere og vurdere gæsternes påvirkning af natur, infrastruktur og faciliteter.

Analyse og tolkning af data kan give viden om og forståelse for hvordan forskellige faktorer og mekanismer i området virker sammen.

Antal, aktiviteter
og aftryk

**PROAKTIV FREM
FOR REAKTIV
HANDLING**

VIDENSBASERET ARBEJDE MÅLING, DATA OG VIDEN

Hvad der er det acceptable brugsniveau og hvor grænsen går for en acceptabel påvirkning af naturen, er ikke forudbestemt. Der er tale om komplicerede og strategiske valg, som afhænger af området, dets landskab, karakter, naturtyper, dyre- og planteliv, beskyttelsesbehov mm. – og af mængden og typen af aktiviteter, infrastrukturen, faciliteterne, driften, visioner og strategier.

Uden målinger og data af gæsternes aktiviteter og deres aftryk, vil sådanne valg og afvejninger foregå på et uoplyst grundlag, uanset om opgaven er at udarbejde en udviklingsplan for området, eller om man i en konkret driftssituation skal afgøre om der er behov for ændringer.

Antal, aktiviteter
og aftryk

**DATA SOM
BESLUTNINGS-
GRUNDLAG**

TEST OG METODEUDVIKLING

Figur 1: Ulvshale-området på Men og Resnæs vest for Kalundborg.

© LABAN Stories

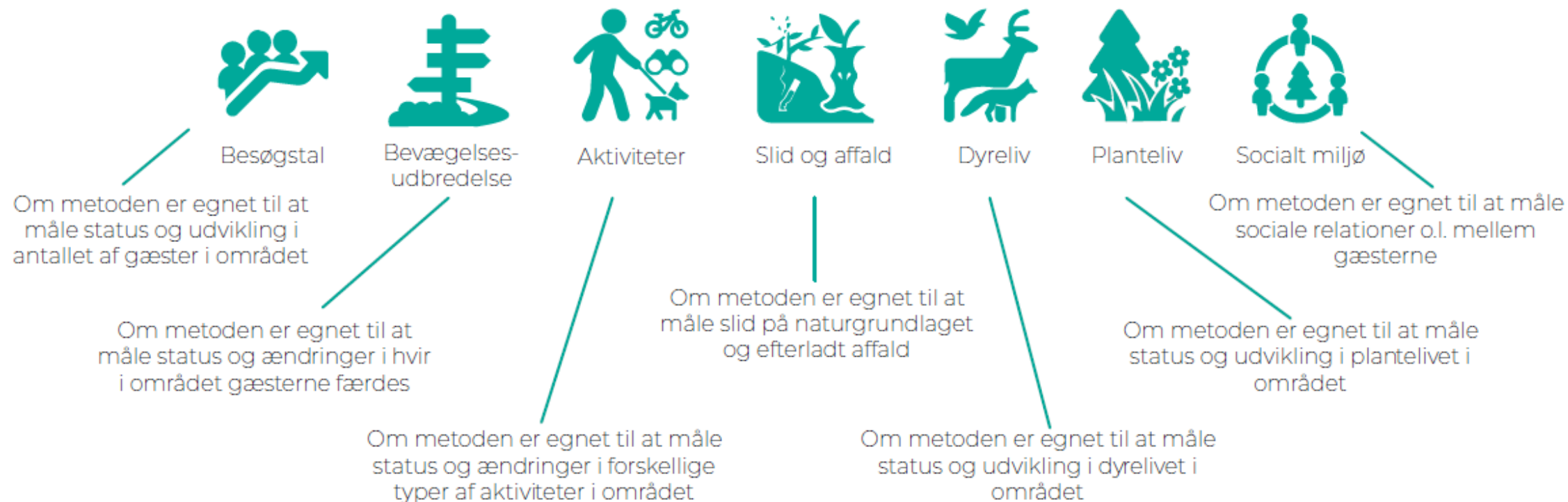
OUTDOOR-TURISMENS AKTIVITETER OG AFTRYK I NATUREN

KORTLÆGNING OG TEST AF MÅLEMETODER

METODER

Vurdering af en vifte af metoder...	Forskellige metoder kan forskellige ting...
Stedbaserede metoder, der måler på en fast lokalitet, fx indgangen til et område Tracking-baserede metoder, der registrerer gæsternes færden og bevægelser i området Kontakt-eller dialogbaserede metoder, der giver indblik i gæsternes motivation og oplevelser Billedbaserede metoder, som kan belyse områdets tilstand ved hjælp af billeddata o.l. Måltrettede metoder, menneskelig rapportering af detaljerede oplysninger om udvalgte emner	Besøgsvolumen, dvs. antallet af besøgende i området. Bevægelsesudbredelse, dvs. gæsternes og aktiviteternes fordeling i området. Aktivitetstyper, dvs. hvad gæsterne foretager sig under besøget. Fysisk påvirkning, fx slid og affald, i området. Tilstand og forstyrrelser af dyreliv. Tilstand og forstyrrelser af planteliv. Forhold vedrørende det sociale miljø, dvs. gæsternes indvirkning på hinanden.

Egnethed til at måle ændringer: Det første sæt piktogrammer angiver hvilke typer af ændringer metoden er egnet til at måle, fx udviklingen i antal besøgende, type af aktiviteter, ændringer mht. slid/affald, plante- og dyreliv mm. Farve og udformning af hvert piktogram angiver værdierne "Egnet", "Delvist egnet" og "Uegnet".

Metodens repræsentativitet og dækning: Det andet sæt piktogrammer beskriver hvor repræsentativ målingen er – dvs. om måleresultaterne dækker "det hele", fx alle gæster, hele området, eller udgør en form for stikprøve. Farve og udformning for hvert piktogram angiver værdierne "Dækker", "Dækker delvist" og "Dækker ikke".

- = Egnet
○ = Delvist egnet

EGNETHED TIL AT MÅLE ÆNDRINGER I

Besøgstal

Bevægelses-
udbredelse

Aktiviteter

Slid og Affald

Dyreliv

Planteliv

Socialt miljø

	Besøgstal	Bevægelses- udbredelse	Aktiviteter	Slid og Affald	Dyreliv	Planteliv	Socialt miljø
Besøgstal	●	○	○				
Stationære stillbilleder		○	●	●	○	○	○
Stationær video			●	●	●	○	○
Salg af billetter o.l.	●		○				○
Manuel optælling	○		●				●
GPS-sporing i udstyr	○	●		○			○
Mobiltelefon GSM-sporing	○	○					
Målrettede apps o.l.	○	●	○	○	○	○	○
Sociale medier	○	●	●	○			●
Interviews		○	●	○	○	●	●
Spørgeskemaer		○	●	●	●	●	●
Public participation GIS	○	●	●	●	●	●	●
Deltager-observation			●		○		●
Mobile videooptagelser			○	●	●	○	○
Offentlige luftfotodata				○			
Billeder fra droner og fly		○		●		○	
Satellitbilleder							
Citizen science	○	○	●	●	●	●	●
Professionel monitorering	○	●	●	●	●	●	○

- = Egnet
○ = Delvist egnet

MÅLINGENS REPRÆSENTATIVITET OG DÆKNING

Hele området

Hele tiden

Alle gæster

Alle aktiviteter

Oplevelser,
Følelser

	Hele området	Hele tiden	Alle gæster	Alle aktiviteter	Oplevelser, Følelser
Tællestationer		●	●	○	
Stationære stillbilleder		○	○	○	
Stationær video		○	○	●	
Salg af billetter o.l.		●	○	○	
Manuel optælling			○	●	
GPS-sporing i udstyr	●	●	○	○	
Mobiltelefon GSM-sporing	○	●	○		
Målrettede apps o.l.	●	●	○	○	
Sociale medier	●	●	○	●	○
Interviews				●	●
Spørgeskemaer	○	●	○	●	○
Public participation GIS	●	●	○	●	○
Deltager-observation				●	●
Mobile videooptagelser	○		○	●	
Offentlige luftfotodata	●				
Billeder fra droner og fly	●			○	
Satellitbilleder	●	○			
Citizen science	●	●		●	●
Professionel monitorering	●	●		●	○

HVAD ER DER BRUG FOR AT VIDE?

EKSEMPLER PÅ SPØRGSMÅL

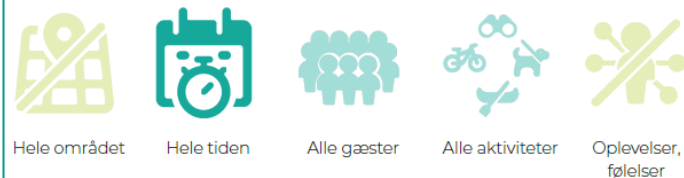
- Kommer der flere besøgende?
- Hvornår kommer de?
- Hvordan bevæger de sig indenfor området?
- Hvem er de?
- Bliver stierne slidt ned og skal vedligeholdes?
- Bliver vildtet forstyrret?
- Får de besøgende/turisterne det de 'kommer efter'?
- Hvordan opfatter forskellige grupper af besøgende hinanden?

BILLETSALG ELL.

EGNETHED TIL AT MÅLE ÆNDRINGER

REPRÆSENTATIVITET OG DÆKNING

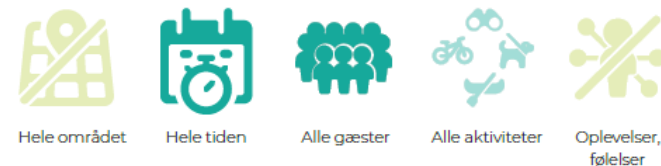

PERSONTÆLLER

EGNETHED TIL AT MÅLE ÆNDRINGER

REPRÆSENTATIVITET OG DÆKNING

HVAD ER DER BRUG FOR AT VIDE?

EKSEMPLER PÅ SPØRGSMÅL

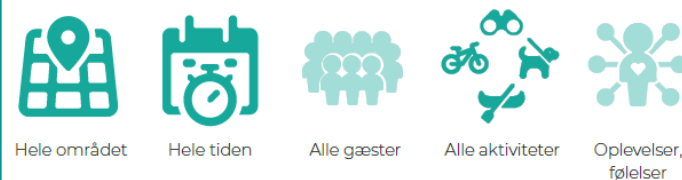
- Kommer der flere besøgende?
- Hvornår kommer de?
- Hvordan bevæger de sig indenfor området?
- Hvem er de?
- Bliver stierne slidt ned og skal vedligeholdes?
- Bliver vildtet forstyrret?
- Får de besøgende/turisterne det de 'kommer efter'?
- Hvordan opfatter forskellige grupper af besøgende hinanden?

PUBLIC PARTICIPATION GIS

EGNETHED TIL AT MÅLE ÆNDRINGER

REPRÆSENTATIVITET OG DÆKNING

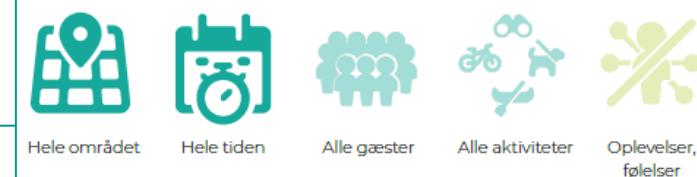

GPS-SPORING

EGNETHED TIL AT MÅLE ÆNDRINGER

REPRÆSENTATIVITET OG DÆKNING

HVAD ER DER BRUG FOR AT VIDE?

EKSEMPLER PÅ SPØRGSMÅL

- Kommer der flere besøgende?
- Hvornår kommer de?
- Hvordan bevæger de sig indenfor området?
- Hvem er de?
- Bliver stierne slidt ned og skal vedligeholdes?
- Bliver vildtet forstyrret?
- Får de besøgende/turisterne det de 'kommer efter'?
- Hvordan opfatter forskellige grupper af besøgende hinanden?

PROFESSIONEL MONITORERING

EGNETHED TIL AT MÅLE ÆNDRINGER

Besøgstal

Bevægelses-
udbredelse

Aktiviteter

Slid og Affald

Dyreliv

Planteliv

Socialt miljø

REPRÆSENTATIVITET OG DÆKNING

Hele området

Hele tiden

Alle gæster

Alle aktiviteter

Oplevelser,
følelser

CITIZENS SCIENCE

EGNETHED TIL AT MÅLE ÆNDRINGER

Besøgstal

Bevægelses-
udbredelse

Aktiviteter

Slid og Affald

Dyreliv

Planteliv

Socialt miljø

REPRÆSENTATIVITET OG DÆKNING

Hele området

Hele tiden

Alle gæster

Alle aktiviteter

Oplevelser,
følelser

HVAD ER DER BRUG FOR AT VI EKSEMPLER PÅ SPØRGSMÅL

- Kommer der flere besøgende?
- Hvornår kommer de?
- Hvordan bevæger de sig indenfor området?
- Hvem er de?
- Bliver stierne slidt ned og skal vedligeholdes?
- Bliver vildtet forstyrret?
- Får de besøgende/turisterne det de 'kommer efter'?
- Hvordan opfatter forskellige grupper af besøgende hinanden?

HVAD ER DER BRUG FOR AT VIDE?

EKSEMPLER PÅ SPØRGSMÅL

- Kommer der flere besøgende?
- Hvornår kommer de?
- Hvordan bevæger de sig indenfor området?
- Hvem er de?
- Bliver stierne slidt ned og skal vedligeholdes?
- Bliver vildtet forstyrret?
- Får de besøgende/turisterne det de 'kommer efter'?
- Hvordan opfatter forskellige grupper af besøgende hinanden?

INTERVIEWS

EGNETHED TIL AT MÅLE ÆNDRINGER

Besøgstal

Bevægelses-
udbredelse

Aktiviteter

Slid og Affald

Dyreliv

Planteliv

Socialt miljø

REPRÆSENTATIVITET OG DÆKNING

Hele området

Hele tiden

Alle gæster

Alle aktiviteter

Oplevelser,
følelser

CITIZENS SCIENCE

EGNETHED TIL AT MÅLE ÆNDRINGER

Besøgstal

Bevægelses-
udbredelse

Aktiviteter

Slid og Affald

Dyreliv

Planteliv

Socialt miljø

REPRÆSENTATIVITET OG DÆKNING

Hele området

Hele tiden

Alle gæster

Alle aktiviteter

Oplevelser,
følelser

BESØGSTRYK OG AFTRYK

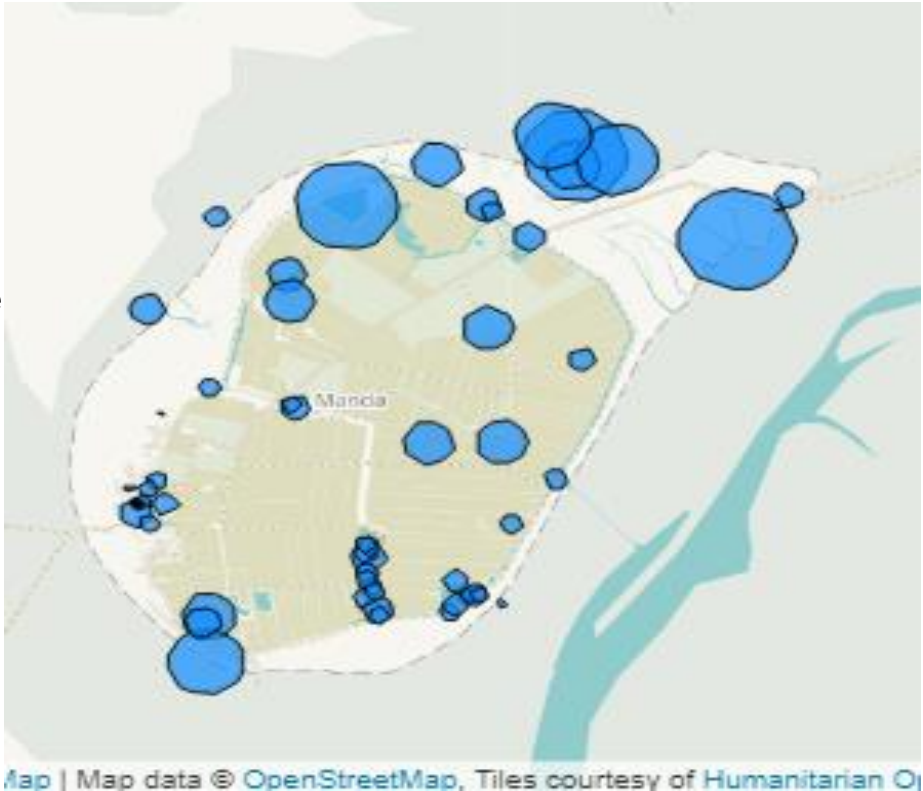
DATA I NATUREN

USECASE 4 – TURISTER OG STIER PÅ MANDØ X BRUNATA

Opsætning

Fugletællinger - DOF

METODER TIL MÅLING AF BESØGSTRYK I NATUREN

METODER TIL MÅLING AF BESØGSTRYK I NATUREN

TRE CASES

- Gendarmstien
- Den Genfundne Bro
- Hammershus

METODETRIANGULERING

- Parkeringsdata
- Persontællere
- Teledata
- Post-data (besøgscentret/cafeen)
- Færgedata
- Vejrdata
- Professionel monitorering

PROJEKTBEKRIVELSE

NATUR, FRILUFTSLIV OG TURISME I BALANCE

**UDVIKLING, AFPRØVNING OG ETABLERING AF METODE TIL MONITORERING AF BESØGSTRYK, FRILUFTSFACILITETER
OG NATURTILSTAND I AFGRÆNSEDE NATUROMRÅDER**